

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse

Datum: 2026-05-04 Diarienummer: GSN-2025-01864
Gatu- och samhällsmiljönämnden

Handläggare:
Zahrah Lifvendahl

Svar på motion om att sätta stopp för exkluderande design i Uppsala från Jennie Claesson m fl (L)

Förslag till beslut

Gatu- och samhällsmiljönämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Jennie Claesson m. fl. (L) yrkar i en motion väckt 16 juni 2025 att en översyn utförs av samtliga gatumöbler i kommunens regi för att identifiera inslag av exkluderande design och föreslå förändringar där så är möjligt. Vidare yrkar motionärerna att förbud införs mot ny upphandling eller installation av bänkar och möbler som hindrar vila där det inte finns särskilda tillgänglighets- eller trygghetsskäl.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen och kommunledningskontoret.

Föredragning

I Uppsala kommuns offentliga miljöer är utgångspunkten att så många som möjligt ska kunna ta del av och vistas i det offentliga rummet. Utformningen av kommunens utemiljöer ska stödja tillgänglighet, trygghet och inkludering. Möbleringen ska möta en bredd av behov hos olika användare.

Kommunens park- och gatumöblering består av en variation av sitt- och vilomöjligheter, exempelvis soffor och bänkar både med och utan arm- och mittstöd, enskilda sittplatser, ståstöd samt möbler för vila i liggande eller halvliggande position. Denna variation är avsedd att tillgodose behov hos personer i olika åldrar och med

olika förutsättningar, såsom personer med nedsatt rörlighet, personer som av sociala, medicinska eller allergirelaterade skäl behöver enskild sittplats, eller personer som har lättare att använda ståstöd än traditionella bänkar.

Ett generellt förbud mot upphandling eller installation av utemöbler som inte möjliggör liggande vila skulle riskera att begränsa nödvändig variation och därmed exkludera grupper som är beroende av exempelvis armstöd för att kunna sätta sig och resa sig, eller som behöver avskild sittplats. Kommunens bedömning är att flexibilitet i möbleringslösningar är en förutsättning för att skapa tillgängliga och inkluderande offentliga miljöer. Däremot beställer inte kommunen möbler i syfte att förhindra vila och övernattnig.

I kommunens kartverktyg går det att se typ och placering av kommunens utemöbler. Under 2026 genomförs en inventering av kommunens samlade utemöblering. Resultatet kommer att ligga till grund för ett möbleringsprogram som ska ge vägledning om lämpliga möbeltyper i olika miljöer samt bidra till en långsiktig och enhetlig standard för kommunens offentliga rum.

Program och riktlinjer som används som stöd i verksamheten för utformning av sittplatser och möblering på allmän platsmark är:

- Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, 12 december 2016, § 239
- Handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, kommunstyrelsen 11 december 2024, § 351
- Program för äldrevänlig kommun, kommunfullmäktige 4 november 2025, § 325
- Riktlinjer för sittplatser på allmän platsmark i Uppsala kommun, gatu- och samhällsmiljönämnden 19 december 2019, § 113

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 4 maj 2026
- Bilaga 1, Motion om exkluderande design från Jennie Claesson m fl (L)

Anna Axelsson
Biträdande stadsbyggnadsdirektör

Motion om att sätta stopp för exkluderande design i Uppsala

Att forma det offentliga rummet är att forma vårt gemensamma samhälle. I Uppsala har vi antagit en arkitekturpolicy som slår fast att alla miljöer ska vara inkluderande och tillgängliga oavsett människors bakgrund, förmåga eller ekonomiska situation. Det är en vacker och viktig ambition men det är uppenbart att verkligheten inte alltid lever upp till orden.

Under sommaren 2022 uppmärksammade tre unga kommunutvecklare att flera av kommunens parkbänkar utformats på ett sätt som försvårar eller rentav förhindrar vila. Det handlar om mittarmstöd, ståbänkar eller enpersonsåtöljer. Kort och gott: en exkluderande design. Syftet med denna typ av möblering må ibland sägas vara ergonomi eller tillgänglighet men resultatet är ofta att människor i hemlöshet inte längre har någon plats att vila. Vissa lösningar, som att lägga krossat glas under broar för att hindra övernattning, är direkt ovärdiga ett medmänniskt samhälle.

Vi liberaler anser att en stad ska utformas med människan i centrum och inte med målet att gömma undan den utsatthet som finns. Exkluderande design riskerar att avhumanisera och förneka problemet med hemlöshet och tysta den empati som väcks när orättvisor blir synliga. I vår kommun ska det offentliga rummet vara just det – offentligt och tillgängligt för alla. Det gäller också för den som är hemlös, beroendesjuk eller i en tillfällig kris. Vi har alla ett ansvar att forma en stad där varje människa räknas.

Med anledning av ovanstående yrkar Liberalerna:

- att** en översyn utförs av samtliga gatumöbler i kommunens regi för att identifiera inslag av exkluderande design och föreslå förändringar där så är möjligt, samt
- att** införa ett förbud mot ny upphandling eller installation av bänkar och möbler som hindrar vila där det inte finns särskilda tillgänglighets- eller trygghetsskäl.

Jennie Claesson (L)

Anders Wallin (L)

Ludvig Arbin (L)

Erik Berg (L)

Peter Nordgren (L)

Camilla Westerborn (L)

